

Sammenstilling av anbefalinger pr. 6. mars 2015

Verdikjedene og nettverk

- Verdikjedesamarbeidet videreutvikles for å øke aktiviteten og verdiskapinga. Nettverkssamarbeidet må omfatte de fylkesvise regionale næringsklyngene og Skognæringa Kyst SA. Lokale nettverk vil kunne ha en mer operativ innretning.
- Kommunikasjon vil være en viktig oppgave framover. Næringa må samarbeide tett med politikerne for å synliggjøre mulighetene og utfordringene for i større grad å sette skogpolitikk på dagsorden. Dette er en stor og langsiktig jobb og ingen enkeltorganisasjon som kan gjøre alene. Forutsetningene for å bygge samarbeidsstrukturer er ulik.
- Kystskogmidlene må opprettholdes inntil næringa langs kysten kan ta større ansvar for felles utviklingsoppgaver.

Klima

- Fylkeskommunene bør etablere en overordnet innkjøpspolitikk og innkjøpsstrategi som tydeliggjør politiske mål, strategiske prioriteringer og satsingsområder for innkjøpsvirksomheten. Klima- og miljøpåvirkning må her være ett viktig målområde.
- Fylkeskommunene bør også etablere en sektorovergripende innovasjonsstrategi som bl.a. kan bidra til at innovasjonseffekten av anskaffelsene øker. Fylkeskommunen må bruke sin markedsposisjon og etterspørre nye og bedre løsninger for å oppnå ønsket forbedring i egen virksomhet, og for å bidra til klimavennlig næringsutvikling, der næringslivet i regionen utvikler nye løsninger og økt konkurransekraft. Strategien må videre ha direkte konsekvenser for anskaffelsesarbeidet og bidra til at innsatsen prioriteres mot områder hvor potensialene er størst.
- Det må rettes større oppmerksomhet mot forberedelsesfasen for anskaffelser og oppfølgingsfasen etter at kontrakter er inngått. Det trengs mer tverrfaglig samhandling i planleggingsfasen, bedre avklaring av behov og konsekvenser, mer dialog med næringslivet om løsningsmuligheter og mer utprøving før anskaffelsene settes i verk. Slike innovative prosesser er særlig viktig på områder hvor anskaffelsene utgjør den viktigste innsatsfaktoren i tjenesteproduksjonen og/eller der problemstillingene er komplekse – f.eks. innenfor samferdselsområdet og IKT-området.
- I rollen som en forholdsvis stor innkjøper er det naturlig at fylkeskommunene kan fremme prosjekter for nye produkter eller tjenester som er aktuelle for finansiering fra Innovasjon Norge, gjennom ordningen for offentlige forsknings- og utviklingskontrakter (OFU). I forhold til komplekse problemstillinger, bør fylkeskommunene søke samarbeid med andre offentlige aktører for å oppnå større tyngde og samordningsgevinster.
- Fylkeskommunene bør engasjere seg aktivt i utviklingstiltak og samarbeidsløsninger for den offentlige anskaffelsesvirksomheten i fylket generelt. På områder hvor fylkeskommunen og kommunene har sammenfallende behov, har fylkeskommunen et særlig ansvar for å ta initiativ til operativt samarbeid gjennom felles avtaler.
- For å operasjonalisere innkjøpspolitikken og innkjøpsstrategiene bør fylkeskommunene utvikle en administrativ løsning som sørger for kontinuerlig utvikling og forbedring, f.eks. i form av et rullerende program for innkjøpsvirksomheten knyttet til styringsløsningen for fylkeskommunen.

Bl.a. klimaeffekter må være et gjennomgående tema. Det felles grunnlaget vil ellers være at alle anskaffelser skal understøtte målsettingene for fylkeskommunens virksomhet og tjenesteproduksjon.

Skog og ressurs

- Midler til skogkultur – omfordeling av NMSK-midler til områder med lite skogfond.
- Styrket kommunal skogbruksforvaltning.
- Synliggjøring av verdien av skogbruksaktiviteten; politikere
- Endring av skogloven og kreve tillatelse om hogst av ungskog, dvs. gjeninnføre plikt til ikke å hogge hogstklasse 2 og 3.
- Oppfølging av «Brekklister»
- Største utfordring er skogkultur. For tett ungskog gir stormsvak skog. Viktig med litt lauv og stelt skog for å unngå råte og vindfall
- Beiteskader fra store hjorteviltssamlinger. Skognæringa må jobbe for akseptable hjorteviltbestander, sett fra et skogbrukssynspunkt. Dette i hht hjorteviltforskriften.
- Modernisering av skogbruksplansystemet. Forslag: Det offentlige dekker en heldekkende ressursoversikt med MIS-registrering. MIS på det totale skogarealet – også det som ikke skal drives. Skogeier velger en detaljeringsgrad for egen eiendom, som han/hun dekker. Bør det være et krav å ha en plan for eiendommer over 100 daa for overhodet å få tilskudd (alle typer tilskudd) a la i jordbruket.
- Må til høyere sats enn min 4 % på skogfondet (10 %)
- Bedre tilskuddssatser

Skogbrukets strukturer

- Stimulere til eiendomsoverbyggende samarbeid gjennom satsinger med uavhengige skogkoordinatorer, stimulering av denne typen samarbeid og fjerning av lovmessige hinder.
- Utvikling av nøytrale veiledningstilbud bygd på erfaringer fra pådriverprosjektene i Trøndelag.
- Kommunene må ha tilstrekkelig kapasitet til å ivareta forvaltningsoppgavene. Den offentlige skogforvaltningen forutsettes sikret i forbindelse med forestående kommunerevisjon. Generelt styres skogbruksaktiviteten gjennom markedsmessige insentiver, kulturelle normer og/eller politiske reguleringer. I dagens Norge er det grunnleggende begrensninger i muligheten for å styre skogbruksaktiviteten. Noen begrensninger er knyttet til de personlige skogeierne.
- Oppretthold kystskogbruksmidlene som spesielle tiltaksmidler for utviklingsarbeid i kystskogbruket.
- Støtte Skognæringa Kyst slik at den kan utvikles til en permanent samarbeidsorganisasjon for skognæringsklyngen i kystskogbruket.
- Bidra til å sikre og utvikle taubanemiljøet i kystskogfylka. Samarbeid med andre fylker i innlandet som har mye bratt terreng
- Rekruttere og lære opp nye driver og mannskaper.
- Veiplanlegging og taubanedrift må sees i sammenheng. Vegplanleggere må derfor noe taubanekunnskap.
- Ha fokus på tilskuddet til drift i bratt terreng og bidra til best mulig bruk av dette tilskuddet

- Ei aktiv skognæring er avhengig av en fungerende forvaltning. Det er umulig å drive ei effektiv, moderne næring, uten å ha en offentlig forvaltning. Når kommunen ikke greier å behandle en vegsøknad, skogfond osv., vil ikke skogbruksnæringen kunne fungere. Offentligrettslige spørsmål kan ikke overdras til næringa selv.
- Det er derfor viktig at skognæringa tar opp disse utfordringene og fronter dem overfor myndighetene. Det er både i skogeiernes og samfunnets interesse at offentlig forvaltning har høg kompetanse og fungerer godt.
- Det er ellers viktig at både næringen og skogforvaltningen nytter de mulighetene som byr seg for å medvirke til en bedre forvaltning. Eksempelvis er det viktig å sikre skogbruket en plass i alle planer og bestemmelser som kan ha innvirkning på skognæringa. Dette gjelder både de som har ansvar for planarbeidet og for de som skal uttale seg til planene.
- Kommunereformen gir en særlig mulighet til å ta opp behovet for kompetanse og ressurser til næringsutviklingsarbeid på skogområdet. Dette har ikke bare med ressurser å gjøre, men også med hvordan arbeidet organiseres og vektlegges.
- For å sikre at meldingen blir fulgt opp på dette punktet, bør man vurdere å sette i gang et forprosjekt for hele kystregionen. Dette vil kunne danne grunnlaget for et større prosjekt, der det legges «feltprosjekt» til hvert enkelt fylke. Det er lagt et solid grunnlag i resultatene fra forskningsprosjektet «Fra ti til en», og det vil være naturlig å ta utgangspunkt i de forskningsresultatene som der kommer fram.

Skogbruksplanlegging

- Det bør utprøves mer kostnadseffektive kartleggingsmetoder, gjerne tilpasset kystskogbruksforhold (FoU).
- Det anbefales igangsatt en overordnet kartlegging av skogressursene på eiendomsnivå for hele kysten.
- Det offentlige bør sikre grunnleggende og sammenhengende fjernmåling av data, samt Miljøregistreringer i skog.
- Det må stimuleres til at flere skogiere bestiller skogbruksplan med miljøregistreringer.
- Bedre økonomiske insitament og kommunale initiativ er nødvendig for å ta igjen etterslep i kystskogbruket.
- Ny Norsk PEFC Skogstandard må utformes slik at det fortsatt kan selges tømmer fra eiendommer i kommuner som mangler miljøregistreringer.

Frø, planteforedling og planteforsyning

- Staten bør ta et helhetlig ansvar og revidere forskrift om frø- og planteforsyning, som må tilpasses dagens situasjon.
- Bedre kontroll av plantematerialet (avkomstesting – jfr retningslinjer fra Skogfrøverket) – (Proveniens-dokumentasjon ved utbetaling tilskudd/skogfond)

Infrastruktur

Anbefalinger - skogsbilveier

- ✓ Hovedplanarbeidet må gjennomføres i alle kystskogfylkene. I dette ligger også at det blir utarbeidet en temaplan for fremtidig skogsveibygging og verdiskaping og at denne planen blir politisk behandlet i kommunen.
- ✓ Resultater fra hovedplanarbeidet viser et behov for inntil en firedobling av veibyggingsaktiviteten basert på aktiviteten i 2012 i 20 år fremover. Informasjon om skogsveibygging og fokus på resultater må intensiveres fremover.
- ✓ Det må tilsettes veiplanleggere i takt med opptrappingen av utbyggingen av skogsveier.

Anbefalinger – kaier

- ✓ Videreføre «Virkesterminalprosjektet» med egen prosjektleder i Kystskogbruket
- ✓ Arrangere årlige regionale samlinger for sjøtransport
- ✓ Bidra til å realisere en utbygging av tømmerkaier som skissert i Sintef-rapporten i løpet av de neste 10 år.

Anbefalinger – bratt terreng:

- ✓ Bidra til å sikre og utvikle taubanemiljøet i kystskogfylka. Samarbeid med andre fylker i innlandet som har mye bratt terreng
- ✓ Sterkere fokus på planlegging og utbygging av et rasjonelt vegnett i bratt terreng
- ✓ Ha fokus på tilskuddet til drift i bratt terreng, bidra til mest mulig effektiv bruk av dette og dermed sikre en forutsigbarhet for denne driftsformen i det bratte terrenget.

Anbefalinger - flaskehalsar:

- ✓ Gjennomføre en nasjonal flaskehalsanalyse.
- ✓ Gjennomføre regionale møter i alle kystskogfylkene med tema flaskehalsar for tømmertransporten.

Anbefalinger- kompetanse infrastruktur:

- ✓ På kort sikt bør det tilsettes 2 nye skogsveiplanleggere, fortrinnsvis i Møre og Romsdal, Nordland og Troms. I takt med opptrapping av skogsveibygginga må det også på sikt tilsettes profesjonelle veiplanleggere i kystskogfylkene. Kunnskap om driftsmåter, hjulgående hogstmaskiner og taubaner er vesentlig for å tilrettelegge gode transportårer fra stubbe til industri.
- ✓ Kystskogbruket må videreføre ordningen med prosjektleder innenfor skogsvei, tømmerkai og også inkludere skogsdrift i bratt terreng (infrastruktur). Prosjektleder bør ha et koordineringsansvar innenfor kompetanseoppbygging i Kystskogbruket når det gjelder skoglig infrastruktur.

Industri og videreføring

Rammevilkår for industrien:

- Øke og stabilisere tilgangen på kortreist virke for industrien.

- Ordninger som stimulerer til økt hogst, stabilt lavere transport kostnader og skogeierretta tiltak. Dette er omtalt under tidligere kapitler.
- Forbedring av rammebetingelsene for skognæringen som sikrer minst like gode konkurransevilkår som våre utenlandske konkurrenter
Transportutgiftene er høyere enn i konkurrerende land. Satsingen på infrastruktur er viktig både for utbedring av flaskehals og satsing på utvikling av sjøtransport og jernbane. I påvente av utbedringene bør det vurderes om det skal innføres former for transportstøtte for å utjevne/kompensere for ulempene. Det er svært viktig at investeringer i nybygging av offentlig vei holdes høgt. I prioriteringene av veiprosjekter må distriktsnæringsinteresser som blant annet skognæringa vektlegges og være tungtveiende kriterier i nasjonal transportplan.
- Styrke markedsposisjonen i vekstmarkeder for trevirke.
  - I forhold til satsing på oppbygging av ny industri bør det gjennomføres en sammenstilling av eksisterende analyser som er utført for landsdelene i kystskogbruket. Supplerende analyser over virkestilgang, strukturer, organisering og muligheter bør gjennomføres.
  - Bidra til å realisere utvikling av nye produkter og – egenskaper. Samarbeid i regionale forskningsfond for om mulig å etablere fellesutlysninger innen og over etablerte regioner som er tilpasset næringas behov. Her kan en se for seg ordninger som dekker etablert storindustri og til småskala industri og nisjeprodusenter som har behov for FOU i forhold til sortimentsutvikling.
  - Skognæringas rolle i det norske og internasjonale markedet for råstoff og foredlede produkter må sikres gjennom produkt- og markedsutvikling, herunder nyskaping og videreutvikling (Næringa).
  - Tettere samarbeid mellom treindustrien og byggevarekjeder, entreprenører, arkitekter, utbyggere etc. for å utvikle markedet og produktene vi tilbyr (Næringa).
- Økt fokus på byggematerialenes CO₂-fotavtrykk er nødvendig for at byggsektoren skal bidra til å løse klimautfordringene. Krav om livsløpsanalyser i teknisk forskrift (TEK) er viktig for å synliggjøre de fortrinn tre har.
- Tredrivere er pådrivere for økt trebruk, småskala industriutvikling, nisjeproduksjon m.m. Utfordringen har blitt å finne mer permanente finansielle løsninger for tredriverordninger. Dette er en nasjonal oppgave. Det er ikke lønnsomhet i næringa i dag til å selv finansiere en slik satsing. En må her bevege seg over fra en prosjektorganisering og over i en programorganisering.
- Investeringsmidler som ble opprettet for å investeres i norsk skogindustri må innrettes slik at de er anvendelige både for nyetableringer og for fornying av eksisterende industri.
  - Det er behov for å samlet se på investerings- og utviklingsmidler til næringa. Kystskogbrukets behov er svært differensierte og en ønsker ei bred tilnærming for å kunne utvikle ordninger som treffer de ulike behovene. Det må etableres et industrifond for skognæringa. Skog22 peker på behovet for å muligheten til å muliggjøre bruk av innestående skogfond til investeringer i ny skogindustri. Det er viktig å understreke at en slik ordning må bli mulig å bruke i hele landet. Store deler av kystskogområdene har enda ikke opparbeidet store skogfondsmidler. Dette bør utredes nærmere.
  - Tilgang på midler uten brukerfinansiering både for eksisterende og nye virksomheter.

Forskning og utvikling

- Opprette et FoU program for Kystskogbruket for å stimulere til økt samhandling og større oppmerksomhet på de mulighetene som ligger i skognæringas oppbyggingsfase på kysten. Kystskogbrukets FoU program bør innrettes i grensesnittet mot andre næringer på kysten og samtidig legge til rette for en utvikling av eksisterende trebrukende industri.
- Tilrettelegging for pilot- og demonstrasjonsanlegg for biobaserte produkter i kystskogbruket, og dermed ta i bruk FoU-resultater. Omfanget av og rammene for slik finansiering bør økes betraktelig.
- Bidra til felles strategiske utviklingsprosjekter ved at forskningstema i skog- og trenæringa får større oppmerksomhet i regionale FoU fond.
- Virkemidlene må innrettes slik at krav om egenfinansiering ikke hindrer gjennomføring av gode ideer og prosjekter og at de treffer skog- og trenæringens behov.
- Bedre finansieringsordninger for FoU-aktiviteter knytta til kortsiktige innovasjons- og utviklingsprosjekter i eksisterende skog- og trebasert industri.
- Finansiering av ny teknologi er en utfordring. FOU-støtte bør gi et godt fundament og bidra med risikokapital slik at man ikke må tilbakebetale lån om prosjektene er mislykkede.
- Utrede opprettelsen av et FoU program for kystskogbruket.
- Oppfølging av Kystskogbrukets felles FoU strategi.

Utdanning, rekruttering og kompetanse

- Øke rekrutteringen til næringa. Ivareta og forsterke de eksisterende skog- og trefaglige kompetansemiljøene i regionen.
- Styrke samhandlingen mellom næringa og FoU-miljøene gjennom flere vellykkede prosjekter.
- Bedre kompetansen omkring riktig bruk av tre.
- Utrede mulighetene for finansiering av en doktorgrad (phd) eller professorat for utredning av særskilte utfordringer for kystskogbruket.